

Michaela Paděrová:

Kulturní kohorta českého dětského pěveckého sboru v 80. a 90. letech 20. století v reflexi bývalých členek

Oponentský posudek bakalářské práce

Pár slov ke kontextu: Když jsem před rokem nedoporučila bakalářskou práci Michaely Paděrové o experimentální tvorbě Bohuslava Martinů k obhajobě, nejen že jsem si byla jistá oprávněností svého hodnocení (práce byla ve všech myslitelných aspektech špatná), ale ani jsem nepředpokládala, že by tatáž autorka mohla napsat dobrou práci. Hned na začátku budiž řečeno, že v tom jsem se mýlila.

Už z názvu je patrné, jak pečlivě je téma formulované: z oprávněných (a v textu vysvětlených) důvodů neuzívá autorka oblíbený termín subkultura, ze stejně oprávněných důvodů sbor anonymizuje, časově ohraničuje zkoumanou dobu, a navíc si uvědomuje, že to, co se dověděla, jsou pouze data z reflexe členek, nikoli „objektivní skutečnost“.

V první, teoretické části předestírá autorka základní zarámování svého výzkumu, které tvoří dva hlavní koncepty: Merriamův (*music as culture* - 1964) pro studium hudby jako kultury, a Turinův (*music as social life* - 2008), který důkladněji rozpracovává prostřední ze tří vrstev Merriamova analytického modelu. Podrobněji se tu zabývá i etikou výzkumu, která byla v tomto případě důležitá a ne úplně jednoduchá. (Já osobně si kupříkladu nejsem jistá tím, že se mají pominout relevantní prameny v zájmu zachování anonymity.)

Druhá část vychází především z vyprávění dřívějších členek sboru; tato vyprávění autorka tematicky strukturuje při popisu každodennosti ve zkoumaném sboru. Ta je předvedena zejména na průběhu zahraničních zájezdů. Tato část je relevantně doplněna i popisem jedné domácí zkoušky a jednou hudební analýzou – skladby, která jednak hraje významnou roli v repertoáru souboru, a jednak je vhodná k předvedení teoretických konceptů.

Závěrečná kapitola celkem obratně shrnuje a interpretuje popsané. Dovedla bych si představit jasnější vykreslení Merriamova modelu, v jehož nejspodnější vrstvě jsou hodnoty jako orientovanost na úspěch a disciplína, z nichž vychází (v práci popsané) chování sboru, jehož produktem je pak prezentační způsob provádění hudby „jako dobře namazaný stroj“ (jako dokládá analýza vybrané skladby). To všechno ovšem v práci obsaženo je.

Jedna základní věc mi zůstává nepochopitelná; ta se ovšem v podstatě netýká vědecké kvality práce, jako spíš psychologického aspektu účasti ve sboru – a následně i jeho výzkumu. Jak je možné, že se bývalé členky (i sama autorka) nepozastavují nad tím, proč vlastně to všechno snášely? Každý čtenář „zvenku“ – kupříkladu i já, která jsem na hodnoty, spojené s klasickou hudbou naprosto zvyklá – označil okamžitě popisované prostředí jako sociálně patologické. Prostředí, kde děti šikanují menší děti, kde se účastníci sami instruuji k donášení, prostředí, kde jsou i základní tělesné potřeby nahlíženy jako bránící imaginárnímu výkonu. Už samotná

dikce sborového Desatera nejen připomíná hrozivou atmosféru Kunderova *Žertu*, ale v lecčems jej trumfuje. Je zřejmé, že děti ve svých formativních letech hodnoty sboru do značné míry internalizovaly. Jak by dnes odpověděly na otázku po motivaci? Zdá se mi, že vysvětlení lze hledat buď ve směru k zážitku z provozování hudby (např. v konceptu „flow“, jak je charakterizován u Turina), nebo možná v Zimbardově Luciferově efektu (zejména jak jej vztahuje na fungování některých institucí); možná ve spojení obou – nebo ještě jinde.

To je ale rozhodně téma pro další práci. Ostatně Michaela Paděrová k ní - zatím nezávazně – pokračuje.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji (nikoli kvůli zmíněné nedořečenosti, ale spíš kvůli různým nepřesným formulacím, občasným pravopisným problémům atd.) **mezi jedničkou a dvojkou.**

Doc. PhDr. Zuzana Jurková, Ph.D.

26. srpna 2013